

VII. РЕЦЕНЗІЇ, ОГЛЯДИ, ПОВІДОМЛЕННЯ

Гладкий О. В., д.г.н., доц.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ФУНДАМЕНТАЛЬНА ПРАЦЯ З ГУМАНІТАРНОЇ ГЕОГРАФІЇ

Голубчиков Ю. Н. Основы гуманитарной географии: Учеб. пособие. – М.: ИНФРА-М, 2011. – 364 с. – (Высшее образование).

Не зважаючи на універсальність та всеохоплюваність предмету географічних досліджень, в нашій державі та в країнах СНД не часто з'являються наукові та навчальні праці, спрямовані на осмислення гносеологічної єдності природничо-географічних та суспільно-географічних наук і формування нового постдисциплінарного знання, заснованого на принципах гуманізму, людяності та людиновимірності.

Виключення з цього правила стала фундаментальна праця Юрія Миколайовича Голубчікова – провідного наукового співробітника кафедри рекреаційної географії і туризму Московського державного університету імені Михайла Ломоносова.

В книзі Юрія Миколайовича з позицій постнекласичної парадигми філософії (в працях ряду учених - гуманістичної) розкриваються та обґрунтовується важливість гуманітарної географії, як зв'язуючої ланки всіх географічних дисциплін. Ця наука покликана усунути протиріччя та розірваність природничих та суспільних напрямків географічних досліджень, наблизити їх одне до одного та показати роль людини в земному просторі. Значення культури, людяності та людиновимірності для розвитку цивілізації і її взаємозв'язків із природними ландшафтами.

Гуманітарна географія, за вдалим висловом академіка РАН В. М. Котлякова – це «синтез великого кола знань про природу та людину, про їх складні взаємовідносини в історії людства та в сучасному світі». І саме географія, як одна з найдавніших наук людства, може переконливо підійти до розв'язання існуючих проблем в цій галузі з точки зору гуманізації знання про світ, про місце у ньому людини та людських цінностей.

Змістовно, праця Юрія Голубчікова складається з гносеологічних, теоретичних та методологічних підрозділів. Так, в його роботі детально розкривається предмет гуманітарної географії, її зв'язок із географією людини, наголошується на антропоцентричних підходах до вивчення природничих та суспільно-економічних географічних процесів і явищ. При цьому особлива увага приділяється висвітленню філософських позицій автора щодо існування та трансформації просторово-часового континууму.

Детально й змістовно описано процес заселення Землі людиною, поява антропогенних ландшафтів, а також а також їх роль в географічній долі

народів і людей. Важливе значення приділено авторській точці зору на географічний хід історії, що починається з аналізу великого переселення народів та завершується сучасним етнополітичним поділом держав і регіонів. Аналізуються також демографічні проблеми людства, катастрофи та дестабілізація демографічних констант в наслідок трансформації інститутів сім'ї, держави, культурних, релігійних та суспільно-побутових традицій.

На завершення, автор детально розкриває особливості сучасної гуманітарної географії Росії, нестандартно та нетривіально підходить до аналізу сучасних природних та суспільних трансформацій і їх ролі у формуванні майбутнього іміджу країни, аналізує взаємодії із найближчими сусідами, зокрема з Україною (автор народився у м. Львові).

Праця Юрія Миколайовича Голубчікова буде цікава усім тим дослідникам, які проводять свої дослідження в галузі географії людини, пошуку гуманістичної парадигми географії та формування нового постдисциплінарного знання в рамках цієї науки.